

หนังสือเรียน
รายวิชาพื้นฐาน

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์
ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ผู้เรียบเรียง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กวี วรกวิน
อาจารย์ณัฏฐา เลี้ยวไพโรจน์

ผู้ตรวจ

รองศาสตราจารย์อมรา รอดดารา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถพล อนันตวรสกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภา สุประดิษฐ์ ณ อยู่ธยา
ดร.ศิริมาลย์ วัฒนา
อาจารย์สุรพร สุวานิช
อาจารย์นราธร สายเส็ง

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิโรจน์ ผลพันธิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมนึก ปฏิปทานนท์

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐-๒๒๔๓-๘๐๐๐ (อัตโนมัติ ๑๕ สาย), ๐-๒๒๔๑-๘๙๙๙
แฟกซ์ : ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ : ๐-๒๒๔๑-๔๑๓๑, ๐-๒๒๔๓-๗๖๖๖

website : www.iadth.com

สงวนลิขสิทธิ์

บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด
พ.ศ. ๒๕๖๗
พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม
ISBN : 978-616-05-5086-9

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนี้

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างสาระสำคัญและบทบัญญัติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน อำนาจอธิปไตยและการถ่วงดุลอำนาจ กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สิทธิและเสรีภาพ รวมถึงการเคารพในสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บทบาทหน้าที่ของเยาวชนในการทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ

สาระเศรษฐศาสตร์ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของเศรษฐกิจ ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน บทบาทหน้าที่ของสถาบันการเงินและธนาคาร การพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ ความเป็นมา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา

สาระภูมิศาสตร์ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพิกัดทางภูมิศาสตร์ เส้นแบ่งเวลา การเปรียบเทียบวัน เวลาของโลก ที่ตั้ง ขนาด อาณาเขต ลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ทำเลที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยทางกายภาพและปัจจัยทางสังคม ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ปัญหาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับมนุษย์ที่เกิดขึ้นในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย

โดยหนังสือเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้ ผังสาระการเรียนรู้ จุดประกายความคิด เนื้อหาสาระที่ถูกต้อง เพิ่มเติมเสริมความรู้ ทักษะชีวิตและอาชีพ รักโลก โครงการงานสู่นวัตกรรม กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และผังสรุปสาระสำคัญสู่การสร้างความรู้

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

หน้า

สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

รัฐธรรมนูญของเรา

๗

- ทำความรู้จักรัฐธรรมนูญ ๘
- ความเป็นมา หลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ๑๑
- โครงสร้างและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ๑๒
- การปฏิบัติตามสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ๑๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

กลไกการถ่วงดุลอำนาจอธิปไตยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒๐

- อำนาจอธิปไตย ๒๑
- หลักการถ่วงดุลอำนาจอธิปไตย ๒๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

กฎหมายใกล้ตัว

๒๙

- กฎหมายคุ้มครองเด็ก ๓๑
- กฎหมายการศึกษา ๓๓
- กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ๓๕
- กฎหมายลิขสิทธิ์ ๓๘
- กฎหมายการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ๔๒
- ประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมาย ๔๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

สิทธิและเสรีภาพ

๔๗

- ความหมายของสิทธิและเสรีภาพ ๔๘
- สิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ๔๙
- การปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ๕๐
- ผลที่ได้จากการเคารพในสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ๕๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

สามมิตรภาพกับเพื่อนบ้านของเรา

๕๔

- วัฒนธรรมไทย ๕๕
- เรียนรู้ เข้าใจวัฒนธรรมเพื่อนบ้านในภูมิภาค ๕๗
- วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์อันดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน ๖๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

บทบาทและหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ

๖๘

- ความหมายของจิตสาธารณะ ๖๙
- แนวทางการปฏิบัติตนโดยเน้นจิตสาธารณะ ๗๐
- วิเคราะห์คุณค่าของจิตสาธารณะ ๗๓
- ความสำคัญของเยาวชนที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ ๗๔

หน้า		
สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์		๗๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	ทำความรู้จักเศรษฐศาสตร์	๗๘
- ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของเศรษฐศาสตร์ - แนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์		๗๙ ๘๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภค	๘๙
- ความหมายและความสำคัญของการบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ - หลักการในการบริโภคที่ดี - ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพฤติกรรมการบริโภค - ค่านิยมและผลดี-ผลเสียของพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมปัจจุบัน		๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	อุปสงค์และอุปทาน	๙๗
- ความหมายของอุปสงค์และอุปทาน - ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน		๙๘ ๑๐๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔	สถาบันการเงิน : สถาบันขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย	๑๐๖
- ทำความรู้จักสถาบันการเงิน - ธนาคารกลาง - ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเงินกับผู้ผลิตและบริโภค		๑๐๗ ๑๑๒ ๑๑๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕	มองดูเศรษฐกิจไทยของเรา	๑๑๘
- การพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจในประเทศ - การแข่งขันทางเศรษฐกิจในประเทศ - ปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน ประเทศ และแนวทางแก้ไข		๑๑๙ ๑๒๓ ๑๒๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖	ทรัพย์สินทางปัญญา	๑๒๙
- ความหมายและประเภทของทรัพย์สินทางปัญญา - กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา - ตัวอย่างการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา - แนวทางการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา		๑๓๐ ๑๓๑ ๑๓๗ ๑๓๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗	ชีวิตเป็นสุขด้วยเศรษฐกิจพอเพียง	๑๔๑
- ความเป็นมา ความหมาย และหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง - หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่สะท้อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - แนวทางประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน - ความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย		๑๔๒ ๑๔๕ ๑๕๑ ๑๕๒

หน้า		
สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์		๑๕๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	พิกัดภูมิศาสตร์และเวลาของโลก	๑๕๖
- พิกัดภูมิศาสตร์ - เวลากับพิกัดภูมิศาสตร์		๑๕๘ ๑๖๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	ทวีปเอเชีย	๑๗๖
- ลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชีย - ลักษณะภูมิอากาศของทวีปเอเชีย - ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - ลักษณะทางประชากร สังคม และวัฒนธรรมในทวีปเอเชีย - ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในทวีปเอเชีย - ทำเลที่ตั้งและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญของทวีปเอเชีย		๑๗๘ ๑๙๓ ๒๐๒ ๒๑๐ ๒๑๖ ๒๓๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย	๒๓๘
- ลักษณะทางกายภาพของทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย - เครือรัฐออสเตรเลีย - ประเทศนิวซีแลนด์ - ประเทศในหมู่เกาะมหาสมุทรแปซิฟิก - ลักษณะภูมิอากาศของทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย - ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - ลักษณะทางประชากร สังคม และวัฒนธรรมในทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย - ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย - ทำเลที่ตั้งและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญของทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย		๒๓๙ ๒๔๔ ๒๔๙ ๒๕๑ ๒๕๓ ๒๕๖ ๒๖๓ ๒๖๙ ๒๗๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔	ภัยพิบัติและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๒๗๕
- ภัยพิบัติและการจัดการภัยพิบัติ - ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย และแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน		๒๗๖ ๓๐๖
บรรณานุกรม		๓๑๘

สาระการเรียนรู้

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑

รัฐธรรมนูญของเรา

หน่วยการเรียนรู้ที่

๒

กลไกการถ่วงดุลอำนาจอริปไตยตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่

๓

กฎหมายใกล้ตัว

หน่วยการเรียนรู้ที่

๔

สิทธิและเสรีภาพ

หน่วยการเรียนรู้ที่

๕

สานมิตรภาพกับเพื่อนบ้านของเรา

หน่วยการเรียนรู้ที่

๖

บทบาทและหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑

รัฐธรรมนูญของเรา

ผังสาระการเรียนรู้

ตัวชี้วัดระหว่างทาง ตัวชี้วัดปลายทาง

- อธิบายหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน โดยสังเขป (ส ๒.๒ ม.๑/๑)
- ปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง (ส ๒.๒ ม.๑/๓)

สาระสำคัญ

การศึกษาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ จะทำให้เข้าใจเจตนารมณ์ แนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนสาระสำคัญซึ่งบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ที่จะต้องปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนตามหลักสิทธิมนุษยชน ตลอดจนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามหลักการของ ประชาธิปไตย อันจะช่วยให้ประชาชนสามารถเรียกร้องและปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนจากการละเมิดของบุคคล และรัฐ

ทำความเข้าใจ
รัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้
ในการปกครองประเทศ กฎหมายใด
จะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญไม่ได้

บทบัญญัติใดในรัฐธรรมนูญที่มีความสำคัญ
ต่อนักเรียนมากที่สุด เพราะเหตุใด

๑. ทำความรู้จักรัฐธรรมนูญ

QR CODE
เมื่อ
ความสำคัญ
และความจำเป็น
ในการมีรัฐธรรมนูญ

๑.๑ ความหมายของรัฐธรรมนูญ

การอยู่ร่วมกันในสังคมทุกระดับ ตั้งแต่ในระดับครอบครัว ขยายเป็นชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศ จำเป็นต้องมีข้อตกลง กฎ กติกา เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เช่น กฎ กติกาการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน เรียกว่า **ระเบียบ** กฎ กติกาการอยู่ร่วมกันในระดับประเทศ เรียกว่า **รัฐธรรมนูญ**

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศและเป็นแม่บทของกฎหมายอื่นทั้งหมด กฎหมายอื่นใดจะบัญญัติให้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญไม่ได้

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญยังเป็นกฎเกณฑ์ แบบแผนการจัดระเบียบทางการเมือง การบริหารประเทศ ภายในรัฐนั้น ๆ เช่น การกำหนดรูปแบบของรัฐ แบบแผนการบริหารประเทศ กรอบแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ โครงสร้างอำนาจอริปไตย และหน้าที่ขององค์กรที่ใช้ใช้อำนาจอริปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชน

ด้วยเหตุนี้ รัฐธรรมนูญจึงเป็นกฎหมายที่กำหนด “กติกาทางการเมืองการปกครอง” ขึ้นมา โดยกำหนดถึงที่มาและอำนาจหน้าที่ของผู้ใช้อำนาจต่าง ๆ ในประเทศ ว่าจะต้องอยู่ภายใต้กติกาทางการเมืองการปกครองที่กำหนดไว้โดยรัฐธรรมนูญ

๑.๒ ความสำคัญของรัฐธรรมนูญ

เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับระบอบการเมืองการปกครองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐ ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติไว้ว่า **ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้** และมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เมื่อประชาชนชาวไทยยินยอมที่จะปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญจึงต้องกำหนดบทบัญญัติต่าง ๆ ให้เป็นไปตาม**หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย** เพื่อให้การปกครอง การบริหารบ้านเมือง และการอยู่ร่วมกันของประชาชนเป็นไปตามวิถีทางของประชาธิปไตย ที่จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยที่สำคัญ ได้แก่

๑) หลักอำนาจอริปไตยเป็นของปวงชน หลักการของประชาธิปไตยถือว่า อำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศเป็นของประชาชนทุกคน การใช้ใช้อำนาจอริปไตยเพื่อการบริหารหรือปกครองประเทศ จึงต้องมีการแบ่งแยกอำนาจ โดยประเทศไทยใช้ระบบรัฐสภา โดยการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนเข้ามาใช้อำนาจแทน แม้ว่าจะมีตัวแทนไปใช้อำนาจแทน **อำนาจอริปไตยก็ยังคงอยู่กับประชาชนเสมอ** ดังนั้น รัฐธรรมนูญจะต้องให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้นว่า การเลือกตั้ง การรวมตัวเป็นพรรคการเมือง การรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน เช่น กลุ่มผู้บริโภค สหภาพแรงงาน

และเพื่อป้องกันมิให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้อำนาจอริปไตยในการบริหารประเทศตามอำเภอใจ จึงจำเป็นต้องมีระบบถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ รวมทั้งให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐด้วย

๒) หลักนิติรัฐ (หลักการปกครองโดยกฎหมาย) คือ การยึดถือกฎหมายเป็นกฎเกณฑ์กติกาในการอยู่ร่วมกัน เพื่อเป็นหลักประกันในการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยทุกคนจะต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ตลอดจนมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกันและเสมอภาคกัน

๓) หลักสิทธิเสรีภาพ

สิทธิ หมายถึง อำนาจโดยชอบธรรมที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้

เสรีภาพ หมายถึง ความสามารถที่จะกระทำการหรืองดเว้นการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดภายในขอบเขตข้อกำหนดของกฎหมาย ดังนั้น เสรีภาพจึงมิได้หมายความว่าสามารถทำอะไรก็ได้ตามใจตนเอง

รัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีการบัญญัติสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนไว้ เช่น เสรีภาพในการคิดและการแสดงออก สิทธิในการเป็นราษฎรของรัฐ เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการย้ายที่อยู่ เสรีภาพในการประชุมหรือชุมนุมกันโดยสงบและปราศจากอาวุธ

๔) หลักความเสมอภาค ความเสมอภาคในวิถีประชาธิปไตยมิได้หมายความว่า ทุกคนในสังคมจะต้องเท่าเทียมกันทุกเรื่อง แต่ทุกคนจะได้รับความเสมอภาคในเรื่องสำคัญ ๆ ในฐานะที่เป็นมนุษย์ เพื่อให้สังคมเกิดความยุติธรรม โดยรัฐจะต้องให้หลักประกันว่า ทุกคนจะได้รับความเสมอภาคโดยไม่นำเชื้อชาติ สีผิว รูปร่าง หน้าตา ฐานะ ศาสนา ภาษา ฯลฯ มาเป็นข้อจำกัด

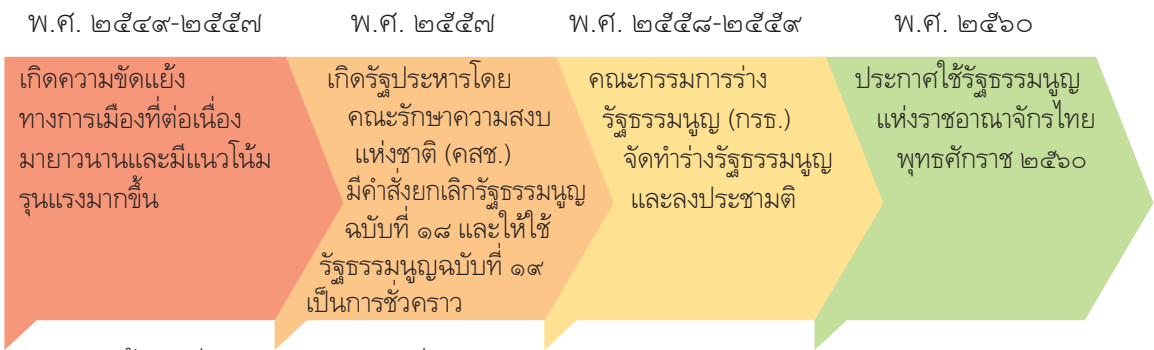
ความเสมอภาค	ลักษณะ
ความเสมอภาคทางการเมือง	ราษฎรมีหลักประกันที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน เช่น การเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง
ความเสมอภาคตามกฎหมาย	กระบวนการออกกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย การวินิจฉัยกฎหมาย จะต้องเป็นมาตรฐานสากล กระทำด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม และบังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ อันเป็นการแสดงว่ารัฐยึดหลักนิติธรรม
ความเสมอภาคในโอกาส	ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการแข่งขันตามศักยภาพของตน เพื่อดำรงชีวิต โดยไม่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง สังคมที่มีความเสมอภาคในโอกาสสูง ผู้คนจะมีความมานะพยายามพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า ทำให้สังคมและประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองไปด้วย
ความเสมอภาคทางสังคม	ทุกคนในสังคมไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดสามารถอยู่ร่วมกันได้ โดยไม่ต้องถูกเหยียดหยามกัน เพราะทุกคนเคารพในความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน
ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ	ทุกคนจะได้รับหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐาน เพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้ตามสมควร ไม่อดอยากหิวโหย หรือเจ็บป่วย แต่มีได้หมายความว่าทุกคนจะมีความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจเท่าเทียมกันหมด

๕) หลักภราดรภาพ หมายถึง ความสามัคคีกลมเกลียวกัน ความเป็นเพื่อนร่วมชาติหรือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมอย่างสันติทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทุกคนจำเป็นต้องมีความเคารพซึ่งกันและกัน เข้าใจและยอมรับในความแตกต่างหลากหลายของเพื่อนมนุษย์

๖) หลักการเสียงข้างมาก การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับหลักการเสียงข้างมากในการตัดสินใจข้อขัดแย้งต่าง ๆ หลักการเสียงข้างมากหมายความว่า การตัดสินใจของกลุ่มบุคคลจะกระทำหลังจากที่ได้มีการปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแล้วตัดสินใจเป็นข้อยุติโดยถือเสียงข้างมากเป็นเสียงชี้ขาดเพื่อให้ดำเนินการใด ๆ ต่อไปได้ แต่ทั้งนี้**ต้องเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อยด้วย** เพื่อเป็นหลักประกันว่าฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีการที่เห็นแก่ประโยชน์ของพวกเขาพอง แต่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ อันจะทำให้ทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ย่อมส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน จึงจำเป็นที่ประชาชนจะต้องให้ความสนใจศึกษาและทำความเข้าใจในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เหมาะสม ในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ปฏิบัติตนในการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของตน และปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพลเมืองตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

๒. ความเป็นมา หลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

นับตั้งแต่ที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา การปกครองของไทยยังคงยึดมั่นและดำรงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาโดยตลอด แต่การปกครองที่ผ่านมา ก็ได้ราบรื่นและขาดเสถียรภาพจนเกิดการรัฐประหารหลายครั้ง สถานการณ์ทางการเมืองของไทยที่ผ่านมาประสบปัญหาหลายประการ บางครั้งเป็นวิกฤตทางรัฐธรรมนูญที่ไม่สามารถหาทางออกได้ โดยมีสาเหตุหลายประการ กล่าวคือ

๑. การละเมิดกฎหมาย โดยบุคคลส่วนหนึ่งไม่ยำเกรงกฎเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง พุจริตละเมิดต่อความเป็นประชาธิปไตย ขาดความตระหนักในความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ จนทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นผล

๒. กฎเกณฑ์การเมืองการปกครองบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของบ้านเมือง ที่ให้ความสำคัญกับรูปแบบมากกว่าหลักการพื้นฐานสำคัญของความเป็นประชาธิปไตย ที่คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมา จึงได้จัดให้มีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นหลักในการปกครอง และเป็นแนวทางในการจัดทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น โดยมีหลักการและเจตนารมณ์เพื่อแก้ไขปัญหาทางการเมืองดังที่กล่าวมา

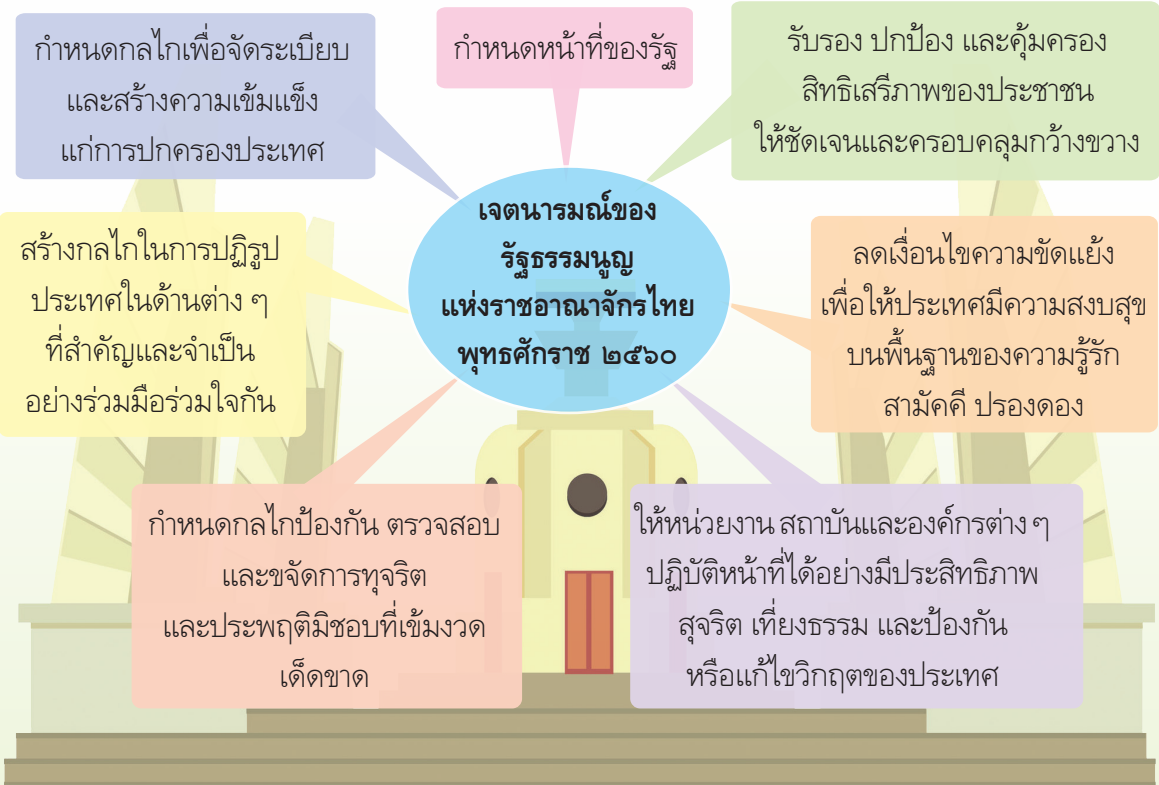
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ยังคงยึดหลักการพื้นฐานสำคัญของประชาธิปไตย คือ

๑. ความเสมอภาคของประชาชนทั้งทางด้านกฎหมาย การเมือง และเศรษฐกิจ
๒. ให้ความคุ้มครองในสิทธิเสรีภาพ
๓. ยึดถือกฎหมาย (หลักนิติรัฐ) เป็นกฎเกณฑ์ในการปกครอง เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล และรักษาประโยชน์ส่วนรวม

๔. การยอมรับเสียงส่วนมาก และการใช้เหตุผลในการบริหารปกครองประเทศชาติ และระงับความขัดแย้งโดยเสียงข้างมากที่ไม่ละเมิดสิทธิของเสียงส่วนน้อย

๕. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน คือ การปกครองและบริหารประเทศต้องได้รับความยินยอมจากประชาชน บุคคลที่ได้รับเลือกให้ทำหน้าที่ปกครองและบริหารประเทศต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาการเมืองการปกครองประเทศ ดังนี้

๓. โครงสร้างและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มี ๑๖ หมวด และบทเฉพาะกาลรวม ๒๗๙ มาตรา ดังนี้

หมวด	สาระสำคัญ
หมวด ๑ บททั่วไป (มาตรา ๑-๕) 	ว่าด้วยการกำหนดรูปแบบและระบอบการปกครอง หลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ หลักความเสมอภาค และความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ คือ - ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข - อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล - ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองเสมอกัน - รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎหมาย ข้อนบังคับหรือการกระทำใด ๆ จะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญมิได้

หมวด	สาระสำคัญ
หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ (มาตรา ๖-๒๔)	ว่าด้วยพระราชฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ เช่น - พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ในฐานะเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดกล่าวหา หรือฟ้องร้องมิได้ - พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและอัครศาสนูปถัมภก และทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย - พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการแต่งตั้งคณะองคมนตรี ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายตราว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์
หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย (มาตรา ๒๕-๔๙)	ว่าด้วยการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ทั้งสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิเสรีภาพทางการเมือง และสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจ
หมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย (มาตรา ๕๐)	ว่าด้วยหน้าที่ที่ประชาชนต้องปฏิบัติในฐานะพลเมืองของรัฐ เพื่อความมั่นคง ความเจริญ และความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน
หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ (มาตรา ๕๑-๖๓)	ว่าด้วยการกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชน เช่นเดียวกับที่กำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ต่อรัฐ เช่น - รัฐต้องพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย ความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของประชาชน - รัฐต้องให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ (มาตรา ๖๔-๗๘) 	การบัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นหลักประกันว่าฝ่ายบริหารจะต้องบริหารประเทศตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เพื่อความเจริญของประเทศไทยและความผาสุกของประชาชน รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้รัฐจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งปรากฏเป็นครั้งแรก เช่น - รัฐพึงอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น - รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ - รัฐพึงส่งเสริมและคุ้มครองชาวไทยและกลุ่มชาติพันธุ์อื่น - รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว - รัฐพึงจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดิน จัดให้มีน้ำเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม อุตสาหกรรม ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า
หมวด ๗ รัฐสภา (มาตรา ๗๙-๑๕๗)	ว่าด้วยกระบวนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของฝ่ายนิติบัญญัติ อันได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา เรื่องสำคัญ ๆ ที่บัญญัติไว้ เช่น คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง รูปแบบการเลือกตั้ง การยุบสภา กระบวนการตรากฎหมาย

หมวด	สาระสำคัญ
หมวด ๘ คณะรัฐมนตรี (มาตรา ๑๕๘-๑๘๓)	ว่าด้วยฝ่ายบริหาร คือ คณะรัฐมนตรี เรื่องสำคัญ ๆ ที่กล่าวถึง เช่น คุณสมบัติของรัฐมนตรี กระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี อำนาจหน้าที่ การสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรี
หมวด ๙ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ (มาตรา ๑๘๔-๑๘๗)	เป็นการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต โปร่งใส ไม่ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เช่น - ไม่รับ หรือแทรกแซง หรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ - ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยงานรัฐ - ไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการใช้สิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน - ไม่ก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง
หมวด ๑๐ ศาล (มาตรา ๑๘๘-๑๙๙)	ว่าด้วยฝ่ายตุลาการ คือ ศาล ศาลมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ดังนั้น ศาลจึงเป็นสถาบันที่ให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
หมวด ๑๑ ศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๐๐-๒๑๔)	ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ในการควบคุมกฎหมายมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อรักษาความเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญจะกล่าวถึงจำนวนและคุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กระบวนการสรรหา และอำนาจหน้าที่
หมวด ๑๒ องค์การอิสระ (มาตรา ๒๑๕-๒๔๗)	องค์การอิสระเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานทางจริยธรรมด้วยความสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติ โดยทำหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ มี ๕ องค์การ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
หมวด ๑๓ องค์การอัยการ (มาตรา ๒๔๘)	องค์การอัยการมีหน้าที่เป็นทนายแผ่นดิน รับผิดชอบการดำเนินคดีในนามของรัฐ

หมวด	สาระสำคัญ
หมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา ๒๔๙-๒๕๔)	รัฐธรรมนูญให้มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องบริหารโดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น สาระสำคัญที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ คือ ที่มาของสมาชิกสภาท้องถิ่น และอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ให้ดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น
หมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๕-๒๕๖)	รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ว่า การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็น การเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐที่เป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะกระทำมิได้ โดยรัฐธรรมนูญได้บัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไว้
หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ (มาตรา ๒๕๗-๒๖๑)	การบัญญัติเรื่องการปฏิรูปประเทศเพิ่งปรากฏเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการให้ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างโอกาสในด้านต่าง ๆ ให้ทัดเทียมกัน เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ ให้ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศทั้งด้านการเมือง ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ
บทเฉพาะกาล (มาตรา ๒๖๒-๒๗๙)	เป็นข้อยกเว้นการบังคับใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเฉพาะช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อให้องค์กรต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันสามารถทำหน้าที่ต่อไปได้ จนกว่าการจัดตั้งองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญจะแล้วเสร็จ เช่น ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภาจนกว่าจะมีการเลือกตั้งทั่วไป หรือให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระทำหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับองค์กรดังกล่าว

๔. การปฏิบัติตนตามสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

สิทธิเสรีภาพ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมตามกฎหมายและความสามารถที่จะกระทำหรืองดเว้น การกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดภายในขอบเขตข้อกำหนดของกฎหมาย สิทธิเสรีภาพเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญ อย่างหนึ่งของความเป็นประชาธิปไตย ดังนั้น รัฐธรรมนูญทุกฉบับจึงได้บัญญัติเรื่องสิทธิเสรีภาพ เพื่อให้การรับรองและคุ้มครองแก่ประชาชน และเมื่อรัฐให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน ประชาชนเอง ก็ต้องมีหน้าที่ต่อรัฐเช่นกัน

๔.๑ สิทธิเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
เช่น

๑) บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ผู้ใดจะจับกุม คุมขัง หรือค้นตัว มิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายศาล หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ และการทรมาน ทารุณกรรม หรือลงโทษ ด้วยวิธีโหดร้ายจะกระทำมิได้

๒) บุคคลมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา ปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนา

๓) บุคคลมีเสรีภาพในเคหสถาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

๔) บุคคลมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

๕) บุคคลมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

๖) บุคคลมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร การแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

๗) บุคคลมีเสรีภาพในการเดินทาง และการเลือกถิ่นที่อยู่

๘) บุคคลมีสิทธิได้รับการสาธารณสุขของรัฐ

๙) มารดามีสิทธิได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือ ผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือ

๑๐) ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับความคุ้มครอง

๑๑) บุคคลและชุมชนมีสิทธิรับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะ สามารถร้องทุกข์หรือฟ้องหน่วยงานของรัฐจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ

๑๒) บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน

๑๓) บุคคลมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

๑๔) บุคคลและชุมชนมีสิทธิอนุรักษ ฟื้นฟู ส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี รวมทั้งการจัดการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ

๑๕) บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้

๔.๒ หน้าที่ของปวงชนชาวไทยที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เช่น

๑) พักชำระรักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒) ป้องกันประเทศ รักษาผลประโยชน์ของชาติและสาธารณสมบัติ ร่วมมือป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย

๓) ปฏิบัติตามกฎหมาย เสียภาษีอากร เข้ารับการศึกษาระดับบังคับ รับราชการทหาร

๔) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่กระทำให้เกิดความแตกแยก หรือเกลียดชังในสังคม

๕) ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือลงประชามติ

๖) ร่วมมือ สนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และมรดกทางวัฒนธรรม

๗) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

G

ขั้นสังเกต รวบรวมข้อมูล (Gathering)

๑. นักเรียนทบทวนความรู้เดิมและร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ โดยมีประเด็นคำถามชวนคิด ดังนี้

- กฎหมายรัฐธรรมนูญคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร
- หากไม่มีกฎหมายรัฐธรรมนูญจะเกิดผลอย่างไร

๒. นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ตามหัวข้อที่กำหนดให้ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ หลักการของรัฐธรรมนูญ กลุ่มที่ ๒ เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

กลุ่มที่ ๓ โครงสร้างของรัฐธรรมนูญ กลุ่มที่ ๔ สารสำคัญของรัฐธรรมนูญ

จากนั้นให้สมาชิกแต่ละกลุ่มเข้ากลุ่มใหม่โดยไม่ซ้ำกับกลุ่มเดิม แล้วให้สมาชิกถ่ายทอดข้อมูลที่ได้ ให้แก่สมาชิกในกลุ่มสลับกันจนครบทุกคน

P

ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing)

๓. นักเรียนยกตัวอย่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญและเสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นต่อตนเองและสังคมเป็นแผนภาพความคิด
๔. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ความสำคัญของการกำหนดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยไว้ในรัฐธรรมนูญ

A1

ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and Constructing the Knowledge)

๕. นักเรียนบันทึกความรู้เกี่ยวกับหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันลงในแบบบันทึก แล้วตรวจสอบความถูกต้อง
๖. นักเรียนยกตัวอย่างบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับตนเองมา ๑ ตัวอย่าง เสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติดังกล่าว พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ แล้วตรวจสอบความถูกต้อง
๗. นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในชั้นเรียน

A2

ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skill)

๘. นักเรียนร่วมกันจัดกิจกรรมอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของรัฐธรรมนูญ แล้วสรุปเป็นแผนภาพความคิด

S

ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-Regulating)

๙. นักเรียนร่วมกันเสนอแนวทางการนำความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ จากนั้นนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ ที่น่าสนใจ เพื่อให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการมีรัฐธรรมนูญและการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ

โครงงานสู่นวัตกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มออกแบบแนวคิดหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ โดยไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น เช่น ออกแบบบัตรเลือกตั้งอัจฉริยะเพื่อป้องกันบัตรเสีย จากนั้นออกมานำเสนอแนวคิดหรือนวัตกรรมดังกล่าวในรูปแบบต่างๆ ที่น่าสนใจหน้าชั้นเรียน

ฝั่ง

สรุปสาระสำคัญสู่การสร้างความรู้

ทำความเข้าใจรัฐธรรมนูญ

- รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการบริหารประเทศและเป็นแม่บทของกฎหมายอื่นๆ ทั้งหมด
- เป็นกฎหมายที่บ่งบอกถึงโครงสร้างการใช้อำนาจของสถาบันทางการเมืองการปกครอง
- เป็นกฎหมายที่ทำให้รู้สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชน

การปฏิบัติตนตามสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้ เพื่อให้การรับรองและคุ้มครองประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังได้กำหนดหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่พึงปฏิบัติต่อรัฐ เพื่อให้เกิดความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อย

โครงสร้างและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มี ๑๖ หมวด และบทเฉพาะกาล รวม ๒๗๔ มาตรา

ความเป็นมา หลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้เป็นไปตามหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่สำคัญ เช่น

- จัดระเบียบและสร้างความเข้มแข็งในการปกครองประเทศ
- ให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ
- ให้การปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนกว้างขวางยิ่งขึ้น
- ป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวดเด็ดขาด
- สร้างกลไกการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ

รัฐธรรมนูญของเรา